

**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI**

**MAGISTRAT DR. JOSEPH MIFSUD
B.A. (LEG. & INT. REL.), B.A. (HONS.), M.A. (EUROPEAN), LL.D.**

Il-Pulizija

vs

**-Omissis¹-
Kyle Cesare
Emanuel Briffa**

Seduta Distrett Valletta

Illum 23 ta' Awwissu 2016

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputati OMISSIS detentur tal-karta tal-identita numru 228781M, Kyle Cesare detentur tal-karta tal-identita numru 351795M u Emanuel Briffa detentur tal-karta tal-identita numru 89894M billi huma akkuzati talli fil-Belt Valletta u/jew f'dawn il-gzejjer, bejn l-01 ta' Jannar 2016 u s-27 ta' Marzu 2016:

1. assocjaw ruhhom ma' xi persuna jew persuni f'Malta jew barra minn Malta bil-ghan li jaghmlu delitt f'Malta imsemmi fl-Att Dwar il-Prevenzjoni ta' Xiri ta' Players (Kapitolu 263) tal-Ligijiet ta' Malta, li ghalih hemm il-piena ta' prigionerija.

---

¹ Wara separazzjoni tal-gudizzju ta' nhar l-Erbgha 3 ta' Awissu 2016

2. Lil Kyle Cesare u Emanuel Briffa wehidhom:

Talli bhala players tal-futbol tat-tim nazzjonali Malti ta' taht il-wiehed u ghoxrin sena (U21) accettaw jew kisbu, jew ftiehm li jaccettaw jew jiksbu, jew ippruvaw jiksbu, minghand xi persuna ghalihom innifishom jew ghal xi persuna ohra tkun min tkun, xi rigal jew kumpens sabiex jithajru jaghmlu jew bi tpattija talli jaghmlu jew jonqsu milli jaghmlu, jew talli, wara li beda jsehħ dan l-Att, ghamlu jew naqsu milli jaghmlu xi haga li l-eghmil jew in-nuqqas tal-eghmil tagħha huwa kontra l-interessi tan-naħa li jilagħbu magħha, jew kontra l-interessi tal-persuna jew kazin li qabbadkom jew li ghalih jidhru;

3. Lil OMISSIS wahdu:

Talli ta, ftiehem li jaghti jew offra jew ippropona lil xi persuna ohra, direttament jew indirettament, li dik il-persuna l-ohra ghandha taghti jew tiftiehem li taghti jew toffri xi rigal jew kumpens lil xi player tal-futbol tat-tim nazzjonali Malti ta' taht il-wiehed u ghoxrin sena (U21) jew lil xi ufficjal jew organizzatur biex ihajru jaghmel jew bi tpattija talli jaghmel jew jonqos milli jaghmel, jew talli, wara li jkun beda jsehħ dan l-Att, ikun ghamel jew naqas milli jaghmel xi haga li, jekk issir jew jonqos milli ssir, tkun bi ksur tas-subartikolu (1) jew (2) ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 263 tal-Ligijiet ta' Malta;

4. Lil OMISSIS wahdu:

Talli rrenda ruhu bhala komplici ma' Seyble Zammit ID.0289994M f'delitt imsemmi fl-Att Dwar il-Prevenzjoni ta' Xiri ta' Players (Kapitolu 263) tal-Ligijiet ta' Malta, li ghalih hemm il-piena ta' prigunerija.

5. Lil OMISSIS wahdu:

Talli rrenda ruhu rečidiv ai termini ta' l-artikoli 49 u 50 tal-Kodiči Kriminali, b'diversi sentenzi, liema sentenzi saru definittivi u ma jistghux jigu mibdula.

Il-Qorti giet ukoll gentilment mitluba sabiex f'kaz ta'sejbien ta' htija tikkundanna lill-akkuzati għall-hlas ta' spejjez li jkollhom x'jaqsmu mal-hatra ta' esperti jew periti fil-pročeduri hekk kif ikkontemplat fl-Artikolu 533 tal-Kapitlu 9 tal-Ligijiet ta' Malta; kif ukoll li tapplika l-Artikoli 17 u 31 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat il-provi.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti.

Semghet u rat is-sottomissjonijiet maghmula mill-prosekuzzjoni, parte civile u d-difiza, bil-fomm u/jew bil-kitba.

Il-fatti specie tal-kaz

Il-pulizija rceviet informazzjoni s-Sibt filghaxija, 26 ta' Marzu 2016, minghand Franz Tabone, MFA *Integrity Officer*, rigward allegatament tixhim fil-partita futbol tat-tim nazzjonali Malti ta' taht il-wiehed u ghoxrin sena (U21) li ntlagħbet l-Erbgħa 23 ta' Marzu 2016 kontra Montenegro; u attentat ta' tixhim fil-partita li kienet għadha trid tintlagħab cioe' dik tat-Tlieta 29 ta' Marzu 2016 kontra r-Repubblika Ceka.

L-ghada filghodu l-pulizija kellmet diversi *players* tat-tim nazzjonali Malti fejn gie identifikat Seyble Zammit li kien qieghed jittanta jhajar lil xi *players* Maltin biex jinxtrow għal dawn iz-zewg loghbiet partikolari. Seyble Zammit kien arrestat it-Tnejn 28 ta' Marzu 2016 u tressaq il-Qorti b'arrest l-Erbgħa 30 ta' Marzu 2016. Din il-kawza, **Il-Pulizija vs Seyble Zammit**, giet deciza l-Gimgha 08 ta' April 2016 mill-Qorti ta' Gudikatura Kriminali preseduta mill-Magistrat Dottor Saviour Demicoli.

Seyble Zammit għazel li jammetti u jixhed bil-gurament fis-seduta tal-Gimgha 08 ta' April 2016. B'din il-koperazzjoni ta' Seyble Zammit mal-awtoritajiet, il-Qorti setgħet tapplika l-provedimenti tal-Kap 263 tal-Liġijiet ta' Malta, u cioe' l-artikoli 7 u 9(2), fejn Seyble Zammit instab hati izda gie ezentat mill-piena.

Mix-xhieda ta' Seyble Zammit u informazzjoni kunfidenzjali ohra li kellha l-Pulizija, gie stabilit li l-moħħ wara dan l-attentat tixhim kien hemm Ronnie Mackay, li ħa ħsieb il-pjan u nkariga lil Zammit biex javvicina l-*players*. Seyble Zammit qal li l-imputati Kyle Cesare² u Emanuel Briffa³ accettaw li jiltaqghu ma' Mackay biex jisimghu l-offerta li kien se jagħmlilhom biex jinxtraw. Seyble Zammit stqarr li kien qiegħed jagixxi fuq offerta ta' flus li saritlu minn Ronnie Mackay. Mackay inkariga lil Zammit biex isib ammont ta' *players* li kienu lesti li jinxtraw għall-partita ta' Malta kontra l-Montenegro. Dan il-pjan ma sehħx għall-fatt li Seyble Zammit ma setghax isib *players* li lesti jinxtraw.

Il-pulizija stabiliet li Emanuel Briffa ltaqa' tlett darbiet ma' Seyble Zammit: Bir id-Deheb, Café Jubilee l-Gzira, u l-Belt Valletta *cafeteria* ma' genb Café Jubilee u Kyle Cesare ltaqa' tlett darbiet: il-Pixxina tal-Qroqq, Café Jubilee l-Gzira, u tal-Pieta' hdejn il-*ground* tal-futbol.

Għalkemm huma ltaqghu f'dawn it-tlett okkazzjonijet fejn saritilhom l-offerta li huma jinxtraw għall-logħba in kwistjoni, l-imputati dejjem innegaw li fteħmu jew accettaw jew hadu xi flus.

Seyble Zammit quddiem din il-Qorti xehed li hu avvicina lill-*players* biex jiltaqghu ma' Ronnie Mackay biex jiddiskutu l-offerta li kellha ssir.

---

² Player ta' Pieta' Hospurs

³ Player ta' Floriana F.C.

XHIEDA

F'dan il-kaz il-Qorti zammet hames (5) seduti fejn xehdu erbatax (14)-il xhud, bl-Ispettur Sean Scicluna li mexxa l-istharrig tal-pulizija jixhed darbtejn (2):

Spettur Sean Scicluna *a fol. 15 et. Seq.* , Seyble Zammit *a fol. 108 et. Seq.*, Marisa Gauci *a fol. 120 et. Seq.*, Yunus Emre Tamer *a fol. 123 et. Seq.*, Massimo Farrugia *a fol. 129 et. Seq.*, Luke Montebello *a fol. 132 et. Seq.*, Samir Arab *a fol. 137 et. Seq.* , Emily Abela *a fol. 151 et. Seq.*, Francis Tabone *a fol. 154 et. Seq.*, Dr. Stephen Farrugia Sacco *a fol. 172 et. Seq.*, Bjorn Vassallo *a fol. 208 et. Seq.*, Spettur Sean Scicluna *a fol. 213 et. Seq.*, Kyle Cesare *a fol. 217 et. Seq.*, u Emanuel Briffa *a fol. 231 et. Seq.*

PRELIMINARI

IT-TIXHIM U L-MANIPULAZZJONI TAR-RIZULTATI FL-ISPORT

Wahda mill-akbar theddidiet għall-isport fi żmienna hi l-irranġar tal-logħob; u dan qed idgħajef il-valuri tal-isport bhalma huma l-integrità, il-kompetizzjoni ġusta u r-rispett lejn l-oħrajn. Dan l-irranġar jista' jtellef l-interess tal-partitarji fl-isport organizzat. Barra minn hekk, l-irranġar tal-logħob jinvolvi xibka ta' kriminalità organizzata mifruxa fuq livell dinji. Issa din il-problema saret prijorità għall-awtoritajiet pubbliċi, għall-moviment sportiv u għall-aġenziji li jinfurzaw il-liġijiet madwar id-dinja.

Il-Parlament Ewropew⁴ jiddeskrievi l-*match-fixing* bhala:

'the manipulation of an outcome or contingency by competitors, teams, sports agents, support staff, referees and officials and venue staff. Such conduct includes:

- *the deliberate fixing of the result of a contest, or of an occurrence within the contest, or of a points spread;*

---

⁴ Briefing April 2016 European Parliament , Match-fixing: Issues and policy responses

- *deliberate underperformance;*
- *withdrawal (tanking);*
- *an official's deliberate misapplication of the rules of the contest;*
- *interference with the play or playing surfaces by venue staff; and*
- *abuse of insider information to support a bet placed by any of the above or placed by a gambler who has recruited such people to manipulate an outcome or contingency.¹*

Il-President tal-Kumitat Olimpiku Internazzjonali (IOC) Jacques Rogge⁵
sostna li:

"There will definitely be more rigged matches in future if the world of sport closes its eyes to them, and if we do not have good contact with betting companies and governments. Eventually the credibility of results will be called into question. Sport is based on a hierarchy that derives its social and moral values from the concept of merit. The winner should be the one who has poured the most lawful resources into their preparation or who has worked the hardest. If in future the concept of a champion as a model of excellence becomes tarnished by the manipulation of matches or the corruption of players, then the entire credibility of sport will vanish. (...) There are already countries where football competitions are no longer credible and where the public has very clearly lost interest in that sport."

Gorse & Chadwick jispjegaw li:

"Corruption in sport involves any illegal, immoral or unethical activity that attempts to deliberately distort the result of a sporting contest for the personal material gain of one or more parties involved in that activity⁶"

---

⁵ 1 March 2011

⁶ Gorse & Chadwick, 2010

The Associated Press⁷ tigor sintezi ta' kummenti li saru dwar il-*match-fixing* u l-aspett kriminali tal-att:

Soccer, or football as it is known in most of the world, is being plagued by match-fixing linked to emboldened criminal gangs or corrupt officials. Here are some comments on the global problem:

"Football is in a disastrous state. ... Fixing of matches for criminal gambling fraud purposes is absolutely endemic worldwide ... arrogantly happening daily" – Chris Eaton, director of sport integrity at the International Centre for Sport Security.

"It sounds like a fairy tale or a novel. It's absolute craziness, something unbelievable – but it's all true" – Italian prosecutor Roberto Di Martino on a case in which an Italian goalkeeper under pressure to rig a game drugged five of his teammates so they would play badly.

"Twenty years of hard work I destroyed in just one month" – Mario Cizmek, a Croatian player convicted of match-fixing.

"For my cooperation, he offered me 200,000 euros (\$261,500). ... I said no because my immediate thoughts were of my wife, son and daughter. How could I look them in the eye if I said yes? What kind of husband and father would I be?" – Former Italian player Simone Farina, who is now a FIFA ambassador for fair play.

"The widespread belief in Turkey is that at some time or another, each and every team has attempted to fix games" – Turkish sports commentator Bagis Erten.

---

⁷ The Associated Press, Frar 12, 2013

L-Ufficju tal-Gnus Maghquda Dwar id-Droga u l-Kriminalita' (UNODC) zvela li:

“There is growing evidence that sport is corrupted by match-fixing and illegal betting. These illegal activities jeopardise the integrity of the competitions, damage the social, educational and cultural values reflected by sports, and threaten the economic role of sports. The phenomenon of match-fixing brings to the surface its links to other criminal activities such as corruption, organised crime and money-laundering. Recent cases reveal the magnitude of the problem and indicate the dire need to address it through appropriate investigative and law enforcement tools. In fact, a criminal justice response against match-fixing would demonstrate that sporting manipulation is not a ‘simple’ breach of sporting rules, but also an offence against the public in a broader sense.⁸”

Il-manipulazzjoni tar-rizultati tal-isports huma deskritti bhala:

“An intentional arrangement, act or omission aimed at an improper alteration of the result or the course of a sports competition in order to remove all or part of the unpredictable nature of the aforementioned sports competition with a view to obtaining an undue advantage for oneself or for others.⁹”

Il-Kummissjoni Ewropea ssostni li:

Sports integrity must be protected from fraud in order to avoid doubts concerning the authenticity of results. Without the unpredictability inherent in fair play in sport it becomes unappealing to spectators, broadcasters and sponsors. Furthermore, match-fixing can be considered a form of corruption and as such must be sanctioned by criminal law¹⁰.

---

⁸ UNODC-IOC Report, July 2013, Criminalization approaches to combat match-fixing and illegal/irregular betting: a global perspective. Comparative Study on the Applicability of Criminal Law Provisions Concerning Match-Fixing and Illegal/Irregular Betting, Lausanne/Vienna, p. 16.

⁹ Article 3.4, Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions.

¹⁰ European Commission 2011b

Il-UEFA spjegat dwar it-theddida tal-match-fixing:

The need to fight against match-fixing is a response to perceptions of it as a public interest issue; match-fixing "jeopardises the integrity of the competitions, damages the social, educational and cultural values reflected by sports, and jeopardises the economic role of sports"¹¹.

Il-Qorti tfakkar x'qalet l-Imhallef Mary Stacey fil-kaz tal-player Delroy Facey¹² :

"It's about the fans of the teams involved, the families who follow the fortunes of their teams with passion, loyalty and devotion.

"You have betrayed all that trust, all that confidence and it's like a cancer at the heart of football."

IL-CAS DWAR IL-MATCH-FIXING

Il-Qorti tfakkar li l-Court of Arbitration for Sport (CAS) tqis il-match-fixing u l-attivitaġiet marbuta mal-imhatri fuq l-isports li jmorru kontra l-klawsola generali ta' Artikolu 5 tar-regolamenti ta' dixxiplina tal-UEFA fejn hemm innizzel li:

"member associations, clubs, as well as their players, officials and members, shall conduct themselves according to the principles of loyalty, integrity and sportsmanship."

Il-CAS tenfasizza fuq l-impatt soċjali tal-football fl-Ewropa u tqis li huwa fundamentali li l-players fis-sens wiesa' tal-kelma jagixxu bl-oggettiv uniku li jirbhu lill-avversarju u li kull decizjoni tkun ibbazata fuq dan l-oggettiv.

Similarly, the CAS pointed out the high social significance of football in Europe. It is therefore fundamental that the public is sure that all

---

¹¹ UEFA, November 25, 2011

¹² T20148187

players (in the broad sense) act with the sole objective of beating their opponent and that all decisions are based on that objective¹³.

Fid-decizjoni tal-Court of Arbitration for Sport fil-kaz AEK Athens & SK Slavia Prague v/UEFA intqal li:

The Panel notes, quite obviously, that honesty and uprightness are fundamental moral qualities that are required in every field of life and of business, and football is no exception. More specifically, however, the Panel is of the opinion that the notion of integrity as applied to football requires something more than mere honesty and uprightness, both from a sporting and business point of view. The Panel considers that integrity, in football, is crucially related to the authenticity of results, and has a critical core which is that, in the public's perception, both single matches and entire championships must be a true test of the best athletic, technical, coaching and management skills of the opposing sides.

Due to the high social significance of football in Europe, it is not enough that competing athletes, coaches or managers are in fact honest; the public must perceive that they try their best to win and, in particular, that clubs make management or coaching decisions based on the single objective of their club winning against any other club.

[The] Panel has to remind itself that match-fixing, money laundering, kickbacks, extortion, bribery and the like are a growing concern, indeed a cancer, in many major sports, football included, and must be eradicated. The very essence of sport is that competition is fair; its attraction to spectators is the unpredictability of its outcome¹⁴.

Il-CAS kompla jenfasizza dwar l-importanza tal-integrita' ta' daww kollha involuti fil-loghba tal-football fil-kaz tar-referee Ukren **Oleg Oriekhov v/ UEFA:**

---

¹³ award, p. 14, rec. 76 to 78; see also CAS 98/2000/AEK Athens & SK Slavia Prague v/UEFA

¹⁴ CAS 98/2000 AEK Athens & SK Slavia Prague v/UEFA

It is therefore essential...for sporting regulators to demonstrate zero-tolerance against all kinds of corruption and to impose sanctions sufficient to serve as an effective deterrent to people who might otherwise be tempted through greed or fear to consider involvement in such criminal activities. Match officials are an obvious target for those who wish to make illicit profit through gambling on match results (or indeed on the occurrence of incidents within matches). They must be reinforced in their resistance to such criminal approaches.

In view of the importance of the UEFA Europa League, of the level of this competition, and of the sporting and financial interests at stake, the highest standards of behaviour must be demanded of all the people involved - players, managers, coaches, officials. It is vital that the integrity of the sport is maintained. Given his experience as a senior referee, the Appellant should have been particularly sensitive of his obligations and role in preserving and promoting such integrity. By not disclosing these improper approaches, he lamentably failed not only to obey the relevant regulations in their letter and spirit, but indeed to display any common sense.

The whole match fixing scandal and in particular the allegation related to the manipulation of the match in Basel caused a great and widely publicized damage to the image of UEFA and of football in general, inevitably raising doubts about whether match results are properly the product of footballers' skills, or improperly the product of other illegal activities. In that context, the Appellant's mitigation is inadequate to displace the conclusions of three footballing bodies as to the appropriate penalty for his misconduct¹⁵.

---

¹⁵ CAS 2010/ A/2172 Mr Oleg Oriekhov v/ UEFA

La frode sportive

Fil-pubblikazzjoni **Lineamenti istituzionali di Diritto dello Sport**¹⁶ l-awturi Guardamagna meta jikkummentaw dwar *La frode sportive* jispjegaw li:

Un giudice della Commissione Federale della FIGC, nel commentare il processo penali di Cremona, noto come “*Last Bet*” (ultima scommessa), osserva sconsolatamente che la scandalosa situazione odierna non e’ dissimile a quella di oltre trent’anni or sono, quando la Corte Federale in una lontana sentenza dichiarava: *“Tutte le emergenze dipingono inequivocabilmente [...] incalliti e spregiudicati scommettitori, che pero’ beneficiavano della confidenza di certi calciatori, i quali, a loro volta, non evitano a presentarli ad altri compagni. Ed e’ sconcertante constatare la frequenza di detti rapporti, la deplorabile facilita’ con la quale si intrecciavano e si moltiplicavano, ove solo si pensi ai doveri del tesserato in ogni suo comportamento, prima ancora che di carattere agonistico, di natura morale e sociale”*.¹⁷

I malavitosi continuano a contaminare lo sport sebbene da tempo il Legislatore abbia sanzionato la frode sportiva con la L. 13 dicembre 1989 n. 401, che ha introdotto nell’ordinamento penale la figura criminosa della frode in competizioni sportive (oltre ad altri c.d. reati da stadio, quale l’esercizio abusivo di gioco e scommesse¹⁸ e la violenza negli stadi¹⁹).

L’art. 1, primo comma, di tale legge definisce il reato di corruzione sportiva nell’offerta da parte di chiunque di qualsivoglia utilita’ a un partecipante ad una competizione

---

¹⁶ Guardamagna e Associati, Fadia Edizioni, 2013, pg.

¹⁷ M. SFERRAZZA, L’illecito sportivo nella giurisprudenza federale, in www.rdes.it; l’A. rileva tra l’altro che il discriminante tra la frode sportiva ed il semplice comportamento antisportivo e’ spesso racchiuso nella mera interpretazione di singoli dati probatori: “e’ sufficiente una lettura lievemente divergente di uno stesso fatto perche’ un’incolpazione venga derubricata da frode sportiva, Massimo illecito, a violazione del principio di sportivita’, violazione residuale e generica, che conferisce massima discrezionalita’ al giudicante per quel che riguarda l’aspetto sanzionatorio.”

¹⁸ V. supra Cap, III, S 7.

¹⁹ V. infra S seguente.

sportive ammessa dal CONI o dall'Unione italiana per l'incremento delle razze equine (UNIRE) o da altri enti sportive riconosciuti dallo Stato, o nel compimento di atti fraudolenti allo scopo di alterare il risultato della competizione (e punisce il reato con la reclusione da un mese a un anno e con la multa di Euro 238,00 a Euro 1.032,00).

La corruzione sportiva, dunque, è un delitto di mera condotta, a consumazione anticipata: il reato è consumato con la semplice offerta di un vantaggio, anche quando l'offerta sia rifiutata dal *partecipante* alla competizione (per partecipante si intende qualsiasi addetto a specifiche mansioni connesse all'evento, quali gli atleti, gli ufficiali di gara, gli allenatori, i massaggiatori, i medici²⁰).

Per la consumazione del reato è peraltro necessario che l'offerta sia portata a conoscenza del destinatario; nel caso in cui l'offerta una volta formulata, in modo non equivoco, non giunga a destinazione, si configura l'ipotesi del delitto tentato di cui all'art. 56 cod. pen.

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI GENERALI

Livell ta' prova

Huwa principju baziku prattikat mill-Qrati taghna fil-procediment kriminali, li sabiex l-akkuzati jigu misjuba hatja tal-akkuzi migjuba fil-konfront taghhom dawn ghandhom jigu pruvati oltre kull dubju dettat mir-raguni.

F'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Dicembru 1997 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Peter Ebejer**, fejn il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u

---

²⁰ Cfr. Lo studio di T. IANNIELLO, *Diritto dello sport-Profilo penali* a cura di A. GUARDAMANGA, Utet, 2009, p. 61, dal quale è tratto il presente paragrafo.

mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni. Fil-fatt dik il-Qorti ccitat l-ispjegazzjoni moghtija minn **Lord Denning** fil-kaz *Miller v Minister of Pension* - 1974 - ALL Er 372 tal-espressjoni 'proof beyond a reasonable doubt.'

"Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence. 'of course it is possible but not in the least probable', the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing shall of that will suffice."

Fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Graham Charles Ducker** (Qorti tal-Appell Kriminali - deciza fid-19 ta' Mejju, 1997) gie ritenut illi:

"it is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one."

Din il-Qorti taghmel ukoll referenza ghas-sentenza moghtija mill-**Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002** fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v Martin Mark Ciappara** fejn spjegat x'jigri meta gudikant ikun rinfaccjat b'verzjonijiet konfliggenti u cioe' jistghu jigru zewg affarijiet u cioe' jew il-gudikant ikun tal-fehma li l-kaz tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ippruvat, u allura l-Qorti ghandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verzjoni korretta hija wahda u mhux l-ohra, jimxi fuq dik il-verzjoni li jaccetta u jekk dik il-verzjoni tkun timporta l-htija tal-imputat jew akkuzat, allura jiddikjara tali htija u jghaddi ghall-piena jew ghal xi provediment iehor.

Apprezzament tal-provi fl-assjem

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawg il-provi hekk interpretati. Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija semplicement fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll kompleksivament. Dan hu appuntu l-ezercizzju li sejra taghmel din il-Qorti, u cioe' li tezamina bir-reqqa kollha l-provi prodotti f'dan il-kaz.

Provi cirkostanzjali

Illi fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Abdellah Berrad et** deċiża mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) fid-19 ta' Mejju 2014 ingħad is-segwent:

“Huwa minnu wkoll kif rapportat aktar ‘il fuq li fl-Artikolu 638(2) tal-Kapitolu 9 ix-xhieda ta’ xhud wiehed biss, jekk emnut minn min ghandu jiggudika fuq il-fatt hija bizzejjed biex taghmel prova shiha u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt gie ppruvat minn zewg xhieda jew aktar. Ghalhekk jispetta lill-Qorti tara liema hija l-aktar xhieda kredibbli u vero simili fic-cirkostanzi u dan a bazi tal-possibilita’. Huwa veru wkoll li l-Qorti ghandha tqis provi cirkostanzjali jew indizzjarji sabiex tara jekk hemmx irbit bejn l-imputat u l-allegat reat. Dan qed jinghad ghaliex ghalkemm huwa veru li fil-kamp penali l-provi indizzjarji hafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti, pero’ hu veru wkoll li provi indizzjarji jridu jigu ezaminati b’aktar attenzjoni sabiex il-Gudikant jaccerta ruhu li huma univoci.

Fil-fatt il-Qorti hawnhekk taghmel riferenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-hmistax (15) ta’ Gunju, 1998 fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Jason Lee Borg et.**, fejn kien gie ritenut li provi jew indizzji cirkostanzjali ghandhom ikunu univoci, cioe’ mhux ambigwi. Ghandhom ikunu indizzji evidenti li jorbtu lill-akkuzat mar-reat u hadd

iktar, anzi l-akkuzat biss, li hu l-hati u l-provi li jigu mressqa, ikunu kompatibbli mal-prezunzjoni tal-innocenza tieghu. Illi ghalhekk huwa importanti fl-isfond ta' dan il-kaz li jigi ppruvat li kienu l-imputati biss li ghamlu dak li gew akkuzati bih u ghalhekk il-Qorti sejra tikkonsidra kwalunkwe prova possibilment cirkostanzjali li tista' torbot lill-imputati b'mod univoku bir-reati addebitati lilhom. Fil-fatt kif gie ritenut fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sitta (6) ta' Mejju, 1961 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmelo Busuttil**: "*Il-prova indizzjarja ta' spiss hija l-ahjar prova talvolta hija tali li tipprova fatt bi precizjoni matematika*".

Illi huwa veru li fil-kamp penali, il-provi ndizzjarji hafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti. Hu veru wkoll li l-provi ndizzjarji jridu jigu ezaminati b'aktar attenzjoni sabiex wiehed jaccerta ruhu li huma univoci.

Archbold fil-ktieb tieghu **Criminal Practice** (1997 Edition Para 10-3) b'riferenza ghal dak li qal Lord Normand fil-kaz **Teper vs. R** (1952) jghid:

"Circumstantial evidence is receivable in Criminal as well as in Civil cases; and indeed, the necessity of admitting such evidence is more obvious in the former than in the latter; for in criminal cases, the possibility of proving the matter charged by the direct and positive testimony of eye witnesses or by conclusive documents much more than in civil cases; and where such testimony is not available. The Jury is permitted to infer the facts proved and other facts necessary to complete the elements of guilt or establish innocence. It must always be narrowly examined, if only because evidence of this kind may be fabricated to cast suspicion on another [...]. It is also necessary before drawing the inference of the accused's guilt from circumstantial evidence to be sure that there is no other co-existing circumstance which would weaken or destroy the inference".

Illi din hija eżattament il-pozizzjoni hawn Malta, kif fil-fatt giet konfermata b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar id-

disgħa (9) ta' Jannar 1998 fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Seisun**.

Il-Qorti tgħid li provi ċirkostanzjali huma bħall-katina li tintrabat minn tarf għal tarf, b'sensiela ta' għoqiedi li jaqblu ma' xulxin u li flimkien iwasslu fl-istess direzzjoni.

Il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawża **Il-Pulizija vs. Cyrus Engerer** dahlet fil-fond dwar il-prova ċirkostanzjali u l-konklużjoni univoka, fejn ikwotat il-ġurista Inġliż Pollock C.B: *"It has been said that circumstantial evidence is to be considered as a chain, and each piece of evidence as a link in the chain, but that is not so, for then, if any one link broke, the chain would fall. It is more like the case of a rope comprised of several cords. One strand of cord might be insufficient to sustain the weight, but three stranded together may be quite of sufficient strength. Thus it may be in circumstantial evidence - there may be a combination of circumstances, no one of which would raise a reasonable conviction or more than a mere suspicion; but the whole taken together may create a conclusion of guilt with as much certainty as human affairs can require or admit of"*.

Il-Qorti ziedet tgħid li *"biex wieħed jasal li jikkonkludi li l-provi ċirkostanzjali huma univoċi wieħed irid jara l-assjem ta' dawn iċ-ċirkostanzi miġjuba bħala prova u li dan il-konvinċiment morali huwa wieħed ibbażat sal-grad rikjest tal-prosekuzzjoni taċ-ċertezza morali (u mhux dik assoluta) jew il-prova lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raġuni. In oltre il-konklużjoni biex tkun univoka mhux neċessarjament trid tkun l-uniku xenarju li jista jintlaħaq iżda trid tkun l-unika waħda li tista twassal għal htija b'mod raġonevoli kontra dak li jkun. Fi kliem ieħor jekk jinħoloq dubbju dwar l-univoċita' tal-provi ċirkostanzjali liema xenarju alternattiv ma jkunx wieħed raġonevoli, dan ma jstax iwassal sabiex il-Qorti tillibera a bażi tan-nuqqas ta' univoċita ."*²¹

Ikkunsidrat:

Provi mressqa mill-Prosekuzzjoni kif diga' ntqal aktar 'l fuq fil-preliminari, jistghu jkunu diretti jew indiretti ossia indizzjarji.

---

²¹ Qorti ta' l-Appell Kriminali (Onor. Imhalled Michael Mallia) **Il-Pulizija (James Grech) v. Cyrus Engerer** deċiża 08 ta' Mejju 2014.

M'ghandu jkun hemm l-ebda dubju li provi indizzjarji wahedhom ukoll jistghu jkunu sufficjenti biex tinstab htija ghaliex hafna drabi fil-kamp penali il-provi indizzjarji huma aktar importanti mill-provi diretti. Izda hu veru wkoll li l-provi indizzjari jridu jigu ezaminati b'aktar attenzjoni sabiex wiehed jaccerta ruhu li huma univoci²².

Illi l-Qorti tal-Appell Kriminali, in tema ta' provi indizzjarji rriafferma diversi drabi l-principju li *circumstantial evidence is often the best. It is evidence of surrounding circumstances which by the undersigned coincidences is capable of proving a proposition with the accuracy of mathematics*²³.

Illi f'dan ir-rigward pero' huwa importanti wkoll dak li precizat l-istess Qorti tal-Appell li qalet *It is also necessary before drawing the inference of the accused's guilt from circumstantial evidence to be sure that there are no other coexisting circumstances which would weaken or destroy the inference*²⁴.

Illi aktar minn hekk huwa ben stabbilit ukoll li biex provi indizzjarji iwasslu ghar-reat iridu jkunu univoci, cioe` mhux ambigwi; iridu jkunu indizzji evidenti li jorbtu lill-akkuzat u lil hadd aktar mar-reat²⁵.

F'kull kaz pero', stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni. Aktar minn hekk quddiemha huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz taghha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra jekk id-Difiza taghzel li tressaq xi provi jew sottomissionijiet, huwa bizzejjed għad-Difiza li tikkonvinci lill-Qorti bit-tezi taghha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabilita' u f'kaz li dan isehh, u l-Qorti ma thosshix moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni lahqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat/jew imputati.

---

²² **Pulizija vs Emanuel Seisun** Appell Kriminali deciz 09.08.1998.

²³ **R vs Taylor** 21 CRIM App R 21

²⁴ **Pulizija vs Dawood Sayed Dawood Abd el Kaader** deciza 09/06/1998 b'referenza ghal dak li qal Lord Normand fil-kawza fl-ismijiet '**Teper v The Queen**' [1952]AC 480, 489

²⁵ **Pulizija vs Jason Lee Borg et.** Appell Kriminali deciz 15.06.1998

Dawn huwa principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Joghgbuna jew ma joghgbuniex, dawn huma whud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuzi li jkunu gew magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputati u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriża mill-Prosekuzzjoni.

Prezunzjoni tal-innocenza

Ir-rizultat huwa li fi proceduri penali l-onus ta' prova tistrieħ fuq il-Prosekuzzjoni matul il-process kollu, bhala regola generali u hija l-eccezzjoni li d-difiza trid tipprowa xi haga, bhal perezempju d-difiza tal-insanita'.

Huwa principju fundamentali fi proceduri penali li persuna akkuzata hija prezunta innocenti sakemm ippruvata hatja, u dan ai termini tal-Artikolu 40 Subinciz 5 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, li jiddisponi s-segwenti:

"every person who is charged with a criminal offence shall be presumed to be innocent until he is proved or has pleaded guilty..."

Dan il-principju gie wkoll sanat fis-sentenza mogħtija minn Sir Augustus Bartolo fl-ismijiet '**Il-Pulizija v Michele Borg et'** (deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-13 ta' Mejju, 1936) fejn intqal:

"illi skont il-principju u s-sistema tal-ligi u procedura penali tagħna imfassla fuq dak tal-Ingilterra u li huma strettament d'ordine pubblico; 'the accused is presumed innocent until proved guilty.' "

U issa għalhekk wiehed jistaqsi xi tfigħer verament prezunzjoni tal-innocenza? Din tfigħer li l-akkuzat ma jrid jipprova xejn dwar l-innocenza tiegħu - hija l-Prosekuzzjoni li trid tipprowa l-htija tiegħu. Għalhekk peress li hija l-Prosekuzzjoni li allegat il-htija tal-imputati, l-onus generali tal-prova, u cioe' tal-prova tal-htija, tistrieħ fuq il-

Prosekuzzjoni, li ghandha ghalhekk tipprova kull element tar-reat partikolari sabiex tasal ghal din l-istess konkluzjoni.

L-obbligu li tipprova l-htija tal-akkuzati jrid ikun assolut, oltre kull dubju dettat mir-raguni u f'kaz li jkun hemm xi dubju ragjonevoli, il-Prosekuzzjoni tigi kunsidrata li ma ppruvatx il-kaz taghha ta' htija, u ghalhekk il-Qorti hija obligata li tillibera.

Il-Prosekuzzjoni trid tipprova l-kaz taghha *beyond a reasonable doubt*, li tipprova kaz dettat bla dubju dettat mir-raguni, li tfisser li l-grad ta' buon sens jew ghaqal li jwassal gudikant sabiex jaqbel mat-tezi taghha u cioe' tal-Prosekuzzjoni.

Il-Qorti rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kif diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet **II-Pulizija vs Seyble Zammit**²⁶ deciza fit-8 ta' April, 2016 fejn fid-decide intqal li l-Qorti: *"u tenut kont il-fatt li l-imputat Seyble Zammit fid-diposizzjoni tieghu moghtija llum xehed dwar l-akkuzi migjuba kontra tieghu u wkoll ghamel dikjarazzjoni sewwa dwar dak li gara skond l-ahjar gharfien tieghu"*.

Semghet id-deposizzjoni tal-istess Seyble Zammit moghtija quddiem din il-Qorti fit-2 ta' Gunju 2016²⁷.

Ix-xhud **Seyble Zammit** spjega li mar fuqu Ronnie Mackay biex jahdmu l-partita Malta kontra l-Montenegro ta' taht il-21 sena li kellha titlaghab f'Malta bhala parti mill-grupp ta' kwalifikazzjoni tal-UEFA. Ix-xhud spjega li Mackay kien cempillu fuq il-*mobile* biex jiltaqghu u mar fejn kien jahdem ix-xhud il-Jubilee Cafe' l-belt Valletta. Ix-xhud spjega li Mackay kien wegghdu sebat elef (7,000) Euro biex jirrangaw ir-rizultat, riedha li jirbhju Montenegro iktar b'zewg *goals*. Ix-xhud spjega li l-offerta raha sabiha u dan ghax kien ghadu zghir.

---

²⁶ Magistrat Saviour Demicoli

²⁷ A fol. 108 et seq.

Ix-xhud spjega li accetta li jghinu biex jahdimha u beda jkellm lill-players bil-mod fejn kien hemm min ma bediex jaccetta. Ix-xhud spjega li kien jaf lil Mackay imma ma kienx *close* mieghu. Ix-xhud spjega li xogholu kien tipo li jkellm lill-players u jara jekk iridux jiltaqghu ma' Mackay biex jahdmu l-partita. Il-players hafna minnhom ma bdewx jaccettaw l-offerta li jiltaqghu mieghu. Skont ix-xhud dawn ma ridux jiltaqghu mieghu ghax kien bniedem naqra perikoluz. Ix-xhud spjega li meta mar biex jghid lil Mackay b'dan u huwa qallu biex ihallas sebat elef (7,000) Euro lura, spejjez li kien ghamel l-istess. Ix-xhud spjega li qal lill-Mackay li m'ghandux players bizzzejjed biex jaghmlu dik il-partita ghax ried xi tmien (8) players. Ix-xhud spjega li hu baqa' jiffitta l-players sakemm l-ewwel partita ma kinitx aktar fil-mira. Kien deciz li jsir attentat ghat-tieni loghba li kienet se tintlaghab kontra r-Repubblika Ceka. Ix-xhud Seyble Zammit spjega li baqa' jahdem biex ma jhallasx is-sebat elef (7,000) Euro li geghlu jaghtih lura Mackay. Zammit jghid li t-Tnejn qabel il-loghba kien arrestat u ma jafx x'gara aktar. Ix-xhud spjega li hu offra lill-players li jiltaqghu ma' Ronnie Mackay u m'ghamlilhom l-ebda offerta ta' flus. Huwa spjega li l-offerta li ghamel lil Kyle Cesare u Manuel Briffa kienet li jiltqaghu ma' Mackay. Ix-xhud spjega li baqa' f'kuntatt ma' Mackay u darba ltaqghu il-Belt fejn kien jahdem u kienu Ronnie Mackay, persuna Asjatika li ma kienx jaf min hu, Manuel Briffa u Kyle Cesare. Ix-xhud Zammit qal li Mackay baqa' jiffittah u ghalhekk baqa' jaghmel kuntatt mal-*players*.

L-Ispettur Sean Sicluna²⁸ xehed li s-Sibt sitta u ghoxrin (26) ta' Marzu elfejn u sittax (2016), kien infurmat mill-MFA Integrity Officer Franz Tabone li kien hemm informazzjoni illi l-loghba ta' Malta kontra Montenegro li ntlaghet fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' Marzu elfejn u sittax (2016) kien hemm player li qal li gie avvicinat biex jinxtara. Aktar tard fl-istess gurnata l-istess Tabone informa lill-Ispettur li kien hemm player iehor li allega li gie avvicinat pero' dan mhux fuq dik il-loghba ta' Malta kontra Montenegro li kienet ghaddiet izda fuq il-loghba li kienet ghadha trid tintlaghab Malta vs Repubblika Ceka tat-team nazzjonali ta' l-U21 li

---

²⁸ Seduta tat-2 ta' Gunju 2016 *a fol. 15 et. Seq.*

kienet ghadha trid tintlab fid-disgha u ghoxrin (29) ta' Marzu elfejn u sittax (2016). Il-Hadd filghodu wara li gew mitkellma erba' (4) players tat-team nazzjonali Malti gie stabilit li kien hemm persuna li giet identifikata bhala Seyble Zammit li kien qieghed jittanta jhajjar lill-players tat-team nazzjonali Malti biex jinxtraw ghal dawn il-partiti. Seyble Zammit wara li gie nvestigat, tressaq il-Qorti nhar l-Erbgha tletin (30) ta' Marzu elfejn u sittax (2016). Seyble Zammit ikkopera mal-pulizija u ammetta l-akkuzi fil-konfront tieghu u anke ta x-xhieda tieghu fil-Qorti quddiem il-Magistrat Dr. Saviour Demicoli. Mill-investigazzjonijiet tal-pulizija rrizulta li Seyble Zammit wahdu avvicina xejn inqas minn disa' (9) players tat-Team Nazzjonali Malti ta' taht il-wiehed u ghoxrin (21) sena biex jinxtraw ghal dawn iz-zewg partiti. Seyble Zammit stqarr li huwa kien qed jagixxi fuq offerta ta' Ronnie Mackay fejn dan offrielu bejn wiehed u iehor bejn hames jew sitt elef Euro u dan biex ikun jista jsib players biex jinxtraw fil-partita ta' Malta kontra Montenegro. Skont Zammit it-tieni loghba ta' Malta - Repubblica Ceka ma kinetx fil-pjan originali ta' Ronnie Mackay biex tintara dik il-partita. Seyble Zammit spjega li l-partita Malta - Montenegro kienet giet cancellata ghal-loghob, kienu ppruvaw jirrangaw il-loghba ta' Malta - Repubblica Ceka biex ipattu ghal li ma rnexxielhomx isibu players ghal Malta kontra Montenegro. Seyble Zammit spjega wkoll li jekk ma kienx se jirnexxilu jaghmel dan li jsib players biex jinxtraw Ronnie Mackay kien qallu li kien ghamel arrangamenti biex igib xi persuni Malta biex jinvestu f'din il-loghba u jekk ma kienx ha jirnexxilu kien ikollu jhallas lura s-somma ta' sebat elef (7,000) Euro li jkopru l-ispejjes li kien ghamel Ronnie Mackay.

L-ispettur Scicluna spjega kif kienu waslu ghall-imputati Emanuel Briffa u Kyle Cesare. Emanuel Briffa stqarr li kien kellmu Seyble Zammit bhal ma ghamlu diversi players ohra. Huwa qal li kien sar jaf lil Seyble fuq *facebook*, iddecida li jiltaqa mieghu f'Bir id-Deheb u hemmhekk ghamillu offerta ta' tliet elef (3,000) Euro biex jinxtara ghal din il-partita. Emanuel Briffa qal li huwa rrifjuta l-offerta ta' Seyble Zammit u anke qal li kien hemm okkazjoni ohra fejn waqt li kien *it-training* cempillu Seyble biex

jiltaqghu l-Belt u huwa accetta ghax kien vicin u rega' mar u baqa' jinnega l-offerta ta' Seyble Zammit.

Briffa zvela li fl-erbatax (14) ta' Marzu elfejn u sittax (2016) Seyble rega' qallu biex jiltaqghu l-Belt fejn huwa mar minkejja li missieru qallu biex ma jmurx u ma jaghmilx dawn l-affarijiet. Hemmhekk iltaqghu ma' Ronnie Mackay u persuna ta' nazzjonalita Asjatika. Briffa qal li Seyble rega' ghamillu l-istess offerta ta' tliet elef (3,000) Euro izda qal ukoll li anke Ronnie Mackay qallu l-istess kliem ukoll fejn ghamillu l-istess offerta. Ronnie Mackay u Seyble Zammit qalulu li l-iscore finali tal-loghba ta' Malta kontra Montenegro kellu jkun li jitilfu fl-ewwel *half* u jitilfu fit-tieni *half*, jigifieri 0 - 1 fl-ewwel *half* u l-iscore finali 0 - 3.

Kyle Cesare meta baghtu ghalih il-pulizija kkonferma li kien gie avviciinat minn Seyble Zammit u qallu li hemm Ciniz li ha jilghab hafna eluf kbar. Seyble ghamillu offerta li jinxtara ghall-partita ta' Malta kontra Montenegro. Cesare stqarr mal-pulizija li kien hemm okkazjoni ohra fejn wara *training* li kellu fil-ground tal-Pieta gie Seyble jiltaqa mieghu fejn hemmhekk f'hin minnhom giet karozza u harget persuna ta' nazzjonalita Asjatka. L-Asjatiku dahal fil-karozza mieghu u bdew jittkellmu. Cesare qal li ma bediex jifhem x'qed jintqal.

Fit-tnejn u ghoxrin (22) ta' April elfejn u sittax (2016) il-pulizija tkellmet ma' Ronnie Mackay fejn huwa nnega l-involviment tieghu, qal li Seyble Zammit qallu biex jiftahlu xi *accounts* biex ikun jista jilghab il-flus. Mackay ikkonferma li dakinhar tal-loghba kien il-*ground* u li fil-*halftime* iltaqa' ma' xi nies. Rigward ghalfejn kien imur fejn ix-xoghol ta' Seyble Zammit il-Belt, Ronnie Mackay qal lill-pulizija li dan kien jaghmlu bi pjacir biex iwasslu d-dar, u dan minkejja l-fatt li Seyble Zammit joqghod il-Belt stess. Mackay ikkonferma li siefer dakinhar li Seyble Zammit tressaq b'arrest il-Qorti u qal li dan ghamlu ghax ghandu tfajla Albaniza. Qal li l-biljett qatghu dakinhar stess li Seyble Zammit tressaq il-Qorti ghall-fatt li ma kellux flus biex jaqta' l-biljett tal-ajru minkejja li kien pjanat minn xahar qabel biex jaghmel din is-safra. Fl-istqarrija tieghu

Ronnie Mackay ikkonferma l-uzu tal-*mobile number* 77766622 u l-vettura bin-numru tar-registrazzjoni RSN 881 li huwa jaghmel uzu minnha.

Ix-xhud **Francis Tabone**²⁹, l-MFA *Integrity Officer*³⁰ spjega li fil-gimgha tal-Ghid, *twenty third* (23rd) March meta kien hemm il-loghba ta' Malta – Montenegro Under 21 filghodu kellu suspetti li jista jkun hemm xi haga li tista ssir f' dik il-loghba. F' dan il-kaz partikolari l-informazzjoni kienet persistenti fejn setghet indikat li veru kien hemm xi haga. L-ghada tal-loghba x-xhud ghamel kuntatt mal-*partners* tal-Malta Football Association (MFA) biex jiccekkjaw jekk kienx hemm xi haga li tohloq suspett rigward *betting* fuqha. Qalu li seta' kien hemm indikazzjoni li kien hemm xi *attivitá* daqsxejn suspettuza. Dak il-hin kif ircieva l-informazzjoni ghamel kuntatt mal-pulizija. Ix-xhud talab lit-*team manager* tal-Under 21 il-*match sheet*. Ix-xhud spjega li cempillu t-*team manager* ta' l-Under 21 Jesmond Abela u qallu li wiehed mill-*players* tieghu tat-team Joseph Mbong ircieva *what's up message* minghand individwu fejn ittantah biex jikkorrompih. Ix-xhud spjega li hu kellew lil ghadd ta' *players* u whud minnhom hadhom ghand il-pulizija biex jghinu fl-istharrig. Wara sar jaf li l-pulizija kienu ressqu persuna l-qorti.

Ix-xhud **Luke Montebello**³¹ stqarr li huwa ltaqa ma' Seyble Zammit hdejn il-pixxina tal-Qroqq fejn mieghu kien hemm Kyle Cesare. Seyble Zammit dakinhar ghamel l-ewwel offerta lil Kyle Cesare u Luke Montebello biex jinxtraw għall-partita. Kien tahom offerta somma ta' elfejn u hames mitt ewro (€2,500) u bejn tliet elef ewro (€3,000) pero' kellu jikkonfermalhom. Ix-xhud qal li mill-ewwel irrifjuta u meta l-ghada cempillu Seyble Zammit rega' qallu li ma kienx interessat u qata' l-kuntatt minn mieghu.

---

²⁹Seduta 23 ta' Gunju, 2016 a fol. 154 et. seq.

³⁰ *Integrity Officer* hija pozizzjoni li holqot il-UEFA fl-2011. L-*Integrity Officer* xogholu huwa li wara l-*incidenza* ta' *match fixing* fil-football internazzjonali l-UEFA hassew li ghandhom jappuntaw lil xi hadd li jkun il-bniedem, il-*point of reference* u bniedem li jikkollabora kemm mad-dixxiplina sportiva, mal-pulizija u anke mal-midja, plus jinholqu programmi edukattivi biex jghallem lin-nies fil-football il-perikli ta' dan il-fenominu.

³¹ Seduta 13 ta' Gunju 2016 a fol. 132 et. seq.

Ix-xhud **Samir Arab**³² reġa spjega li Seyble Zammit semma li l-logħba Malta kontra l-Montenegro kienet interessanti u kienet fil-mira li tigi rrangata u għamel offerta ta' madwar €3000 lill-*players* biex it-tim ta' Malta (U21) jitlef fil-logħba kontra l-Montenegro. Din l-offerta saret lilu, lil Emanuel Briffa u Kyle Cesare f'daqqa, ġewwa l-Café Jubilee tal-Gzira. Wara din l-okkazzjoni Samir Arab spjega li ltaqa ma' Seyble Zammit il-Belt fejn hemmhekk kien hemm ukoll Emanuel Briffa, Ronnie Mackay u persuna ta' nazzjonalita' Ażjatika. L-ewwl kienu hu u Seyble wehidhom imbagħad wasal Ronnie Mackay u l-persuna Ażjatika miegħu. Ronnie Mackay introducieh bhala l-persuna li għandu l-flus li hu kien ha jilgħab xi ammont ta' flus fuq il-logħba. Dakinhar il-Belt, Seyble Zammit reġa' għamel l-istess offerta lil Emanuel Briffa u lilu. Samir Arab stqarr li huwa ma accettax u Seyble Zammit ziedlu l-offerta tiegħu għal hamest'elef ewro (€5000) iżda huwa xorta waħda irrifjuta u qata l-kuntatt minn miegħu.

L-imputat **Kyle Cesare**³³ xehed li kien avvicinah Seyble Zammit u ltaqa' miegħu tliet (3) darbiet. F'dawn il-laqgħat Zammit kien qieghed jipproponilu li jbiegħ il-logħba u offrielu s-somma ta' tlett elef ewro (€3,000). Fix-xieħda tiegħu qal li Zammit semma' wiehed Ciniz li kellu certu *power* u kien ha jilgħab flejjes kbar. Cesare jsemmi okkazzjoni fejn wara li kien lesta t-*training* mar Seyble Zammit u dahal fil-karrozza tiegħu. Qal li wara ftit giet karrozza oħra u minnha hareg Ciniz u dahal fil-karrozza. Cesare kien beza' hafna.

L-imputat **Emanuel Briffa**³⁴ xehed li kien avvicinat minn Seyble Zammit, iltaqa' miegħu u dan għamillu l-offerta. Qal li ma kienx hadu bis-serjeta' u minhabba li fixklu kien qallu li se jahsibha. Meta mar id-dar, kellem lil missieru u dan qallu biex ma jivvintax u ma jagħmilx dawn l-affarijiet. Zammit baqa' jagħmel kuntatt miegħu u anke qallu biex inizzel application fuq il-*mobile* biex ikun jista' jkellmu. Ghaddiet il-logħba tal-Montenegro u fil-25 ta' Marzu cempillu Seyble Zammit fejn qallu li l-

---

³² Seduta 13 ta' Gunju 2016 a fol. 137 et. seq.

³³ Seduta 3 ta' Awwissu 2016 a fol. 217 et. seq.

³⁴ Seduta 3 ta' Awwissu 2016 a fol. 231 et. seq.

loghba kontra l-Montenegro ma setghux jirrangawha u staqsieh jekk riedx jidhol fil-loghba kontra r-Repubblika Ceka. Briffa qal li wiegbu li ma kienx dahal fil-loghba ta' Montenegro mhux ha jidhol kontra r-Repubblika Ceka. Briffa qal li hu kien tkellem ma' Seyble ghaliex hassu mbezza' ghaliex missier Zammit kien *coach*, f'Malta l-*coaches* jinbidlu minn *team* ghal iehor u ma riedx li b'xi mod ikollu xi hsara u li kienet taffettwalu l-karriera. Qal li f'Malta jinstema' hafna li xi hadd ta xebgha u jaghamlulek vendikazzjoni. Semma' kif lil gurnalist harqulu l-karozza wara li dan irraporta loghba. Briffa semma' laqgha li kellu l-Belt fejn kien prezenti persuna Ciniza, Seyble u Malti li Seyble Zammit kien introducieh bhala Ronnie Mackay. L-offerta li kienet saritlu kienet ta' tlett elef ewro (€3,000) u t-team Malti kellu jitlef 3-0.

Ikkunsidrat:

Illi fis-sentenza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs. Jonathan Micallef** moghtija fit-2 ta' Frar 2012, il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet hekk:

*“Huwa minnu illi jista' jkollok sitwazzjoni fejn numru ta' xhieda qeghdin jaghtu verzzjoni differenti minn ohrajn illi xehdu qabel. B'daqshekk ma jfissirx illi ghax hemm xhieda differenti bil-fors hemm konflitt li ghandha twassal ghal liberatorja. Fil-kawza **Pulizija vs. Joseph Thorn** deciza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fid-9 ta' Lulju 2003, il-Qorti qalet ‘... mhux kull konflitt fil-provi ghandu awtomatikament iwassal ghal liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l-Qorti f'kaz ta' konflitt ta' provi, trid tevalwa il-provi skond il-kriterji annuncjati fl-Artikolu 637 tal-Kap. 9 u tasal ghal konkluzzjoni dwar lil min trid temmen u f'hiex trid temmen jew ma temminx' (ara wkoll **Repubblika ta' Malta vs. Dennis Pandolfino** 19 t' Ottubru 2006).”*

Illi l-Qorti tinnota li fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. John Pace** deciza fil-31 ta' Ottubru 2013, il-Qorti tal-Appell Kriminali rriteniet is-segwenti:

“Ma hemm xejn hazin illi l-Qorti tistrah fuq xhud wiehed biss kif del resto hija ntitolata li taghmel permezz ta' l-Artikolu 638(2) tal-Kapitolu 9. Dan l-Artikolu jghid illi xhud wiehed jekk emmnut minn min ghandu jiggudika fuq il-fatt hija bizzzejjed biex taghmel prova shiha u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt gie ppruvat minn zewg xhieda jew aktar. Naturalment din ix-xhieda tkun trid tigi evalwata fil-kuntest tal-linji gwida moghtija mill-Artikolu 637 tal-Kapitolu 9”.

Illi ghalhekk m'hemmx dubju li kollox jiddependi fuq il-kredibilita` tax-xhieda u dan billi bhala gudikant il-Qorti sejra tqis l-imgieba, l-kondotta u l-karattru tax-xhieda, tal-fatt jekk ix-xhieda ghandhiex mis-sewwa jew hix kostanti, u ta' fatturi ohra tax-xhieda tieghu u jekk ix-xhieda hix imsahha minn xhieda ohra u tac-cirkostanzi kollha tal-kaz u dan ai termini tal-Artikolu 637 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Din il-Qorti hija f'posizzjoni vantaggjuza meta tigi biex taghmel apprezzament tax-xhieda, u dan ghaliex hija ghexet il-process tul il-medda taz-zmien u ghalhekk hija f'posizzjoni li tezamina l-imgieba u l-komportament tax-xhieda kollha li xehdu, u tista' tikkonstata icto oculi x'interest seta' kellu xi xhud dakinhar li xehed u jekk dak li qal kellux mis-sewwa jew le.

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI DWAR IR-REAT TAL-ASSOCJAZZJONI

Illi l-ewwel imputazzjoni in ezami hija dik dwar assocjazzjoni, cioe' r-reat kontemplat fl-artikolu 48A tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta. Ai termini ta' din id-dispozizzjoni jissussisti r-reat in ezami jekk xi persuni jassocjaw ruhhom bl-ghan li jaghmlu delitt li ghalih hemm il-piena ta'

prigunerija. Għalhekk il-persuni koncernati jridu jkunu qed jipplanaw li jagħmlu delitt (mhux kontravvenzjoni) li huwa punibbli bi prigunerija.

Dan huwa r-reat tal-assocjazzjoni taht l-Artikolu 48A tal-Kodiċi Kriminali cioe' :-

48A. (1) Kull min f'Malta jassocja ruħu ma' xi persuna jew persuni f'Malta jew barra minn Malta bil-għan li jagħmel delitt f'Malta li għalih hemm il-piena ta' prigunerija, u li ma jkunx delitt taht l-Att dwar l-Istampa, ikun ħati tar-reat ta' assocjazzjoni biex jagħmel dak ir-reat.

Fil-Ligi Maltija, ir-reat t'assocjazzjoni per se huwa reat. Izda skont giurisprudenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali, biex dan ir-reat jitwettaq irid jigi muri li l-assocjazzjoni tkun saret bil-għan li jagħmel delitt f'Malta li għalih hemm il-piena ta' prigunerija. Issa skont is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet "**Il-Pulizija vs Fabio Zulian**³⁵":

Jigi fl-ewwel lok osservat illi sabiex jigi applikat l-imsemmi artikolu 48A, irid jigi determinat liema hu r-reat li tiegħu l-prosekuzzjoni tkun qed tallega li tiegħu l-assocjati jkunu pplanaw jew ftehm u biex iwettqu. Għalhekk ir-reat ta' assocjazzjoni jrid jigi abbinat ma' tali reat.

Sabiex jigi applikat l-imsemmi Artikolu 48A, irid jigi determinat liema hu r-reat li tiegħu l-Prosekuzzjoni tkun qed tallega li tiegħu l-assocjati jkunu pplanaw jew ftehm u biex iwettqu. Għalhekk ir-reat ta' assocjazzjoni jrid jigi abbinat ma' tali reat. Issa fil-kaz in desamina jidher li l-Prosekuzzjoni qed tallega li l-imputati assocjaw ruħhom ma' Seyble Zammit u/jew Ronnie Mackay sabiex jikkommettu r-reat kif previst fl-Artikolu 3(1) tal-Kap. 263 tal-Ligijiet ta' Malta maghruf bhala '*egħmil ta' korruzzjoni dwar players ....*'

---

³⁵ Deċiża 12 ta' Mejju 2015 per Imħallef David Scicluna.

It-tliet elementi tal-assocjazzjoni huma:

- a) Ftehim bejn tnejn jew aktar min-nies; b) L-intenzjoni li jsir ir-reat;
- c) U pjan ta' azzjoni miftiehem.

Mhux relevanti jekk dak il-ftehim tpoggiex fil-prattika.

L-intenzjoni wehidha mhix bizzejjed. Jinhtieg li l-persuni li ser jiehdu parti fl-assocjazzjoni jkunu ftehm u dwar il-mezzi, ikunu xi jkunu, biex jagixxu, u m'hemmx bzonn li huma jew xi persuni ohra ghamlu xi atti ohra sabiex jitwettaq il-pjan ta' azzjoni miftiehem. Dan qed jinghad ghaliex jekk barra mill-ftehim dwar il-kommissjoni tar-reat u dwar il-pjan ta' azzjoni jkun hemm il-bidu tal-esekuzzjoni tal-azzjoni miftehma, jew jekk ir-reat ikun sehh, il-persuni involuti jkunu jistghu jkunu akkuzati kemm bl-assocjazzjoni kif ukoll bit-tentattiv jew bir-reat komplut. Ghall-finijiet tat-tentattiv jew tar-reat ikkonsmat, dawk li jiehdu parti fl-assocjazzjoni jsiru komplici jew *co-principals*.

M'hemmx dubju li effettivament l-imputati kienu iltaqghu ma' Seyble Zammit. Emanuel Briffa ltaqa' ma' Zammit u Ronnie Mackay u tkellmu dwar il-possibilita' li jbieghu l-loghba Malta kontra l-Montenegro. Seyble Zammit sahsitra anke qallilhom li jekk jaccettaw huma jinghataw is-somma ta' tliet elef ewro (€3,000).

Fl-opinjoni tal-Qorti l-akkuza kif kontemplata fl-Artikoli 48A ma tirrizultax ghaliex ma jirrizultawx l-elementi kollha tal-assocjazzjoni fosthom li ma kienx hemm - **il-pjan ta' azzjoni miftiehem**. (Enfasi ta' din il-Qorti).

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI DWAR IR-REAT TA' EGHMIL TA' KORRUZZJONI DWAR PLAYERS

Illi pajizna ma qaghadx jistenna dak li gara f'pajjizi ohra fejn jidhol ix-xiri ta' *players* biex jillegisla u jilqa' ghal din il-marda serja fl-Isports. Fit-8 ta' Gunju, 1976 dahal fis-sehh l-Att dwar il-Prevenzjoni ta' Xiri ta'

Players. Kap 263³⁶ jipprovdi għall-prevenzjoni ta' xiri u dan minn operaturi varji: *players*, uffiċjal li tinkludi kull *referee*, *linesman*, *umpire*, *steward*, jew xi persuna oħra li tidderigi, tmexxi jew tissorvelja xi logħba jew *sport* u anke lill-organizzaturi li tinkludi kull *manager* ta' każin, membru tal-kumitat ta' każin, *trainer* jew xi persuna oħra li torganizza jew ikollha x'taqsam fl-amministrazzjoni u/jew organizzazzjoni ta' xi logħba jew *sport*.

Illi l-artikolu 3 (1) tal-Kap. 263 jgħid:

*“Kull **player** li jaċċetta jew jikseb, jew jiftiehem li jaċċetta jew jikseb, jew jipprova jikseb, mingħand xi persuna għalih innifsu jew għal xi persuna oħra tkun min tkun xi rigal jew kumpens sabiex jithajjar jagħmel jew bi tpattija talli jagħmel jew jonqos milli jagħmel, jew talli, wara li jkun beda jseħħ dan l-Att, ikun għamel jew naqas milli jagħmel, xi haġa li l-eġhmil jew in-nuqqas tal-eġhmil tagħha huwa kontra l-interessi tan-naħa li jilgħab magħha, jew kontra l-interessi tal-persuna jew każin li jkun qabdu jew li għalih ikun jidher, ikun ħati ta' reat.”*

L-artikolu 4 jipprovdi li:

*Kull uffiċjal, **player** jew organizzatur li jsir jaf, sew jekk verbalment, bil-miktub, jew xort'oħra, li jkun sar xi reat kontra xi waħda mid-disposizzjonijiet tal-artikolu 3, għandu jgħarraf b'dan lill-Kummissarju tal-Pulizija u, jekk dan jonqos milli jagħmel hekk fi **żmien tliet xhur** mid-data li fiha jkun sar jaf b'dan it-tagħrif, ikun ħati ta' reat:*

Iżda dan l-artikolu ma japplikax għar-raġel jew il-mara, l-axxendenti jew id-dixxendenti, hu jew oħt, missier jew omm ir-raġel jew il-mara, żewġ it-tifla jew mart it-tifel, iz-ziju jew iz-zija, in-neputi jew in-

---

³⁶ kif emendat bl-Att XXIV tal-2001; u bl-Avviż Legali 423 tal-2007.

neputija, u l-kunjati tal-awtur jew tal-komplici tad-delitt li ma jkunx gie hekk mikxuf. (Enfasi tal-Qorti)

L-artikolu 7 tal-Kap. 263 jghid:

“ meta zewg persuni jew aktar jieħdu sehem fl-egħmil ta’ xi reat kontra xi wahda mid-dispozizzjonijiet ta’ dan il-att, il-wieħed fosthom li, qabel ma jibdwew xi procedimenti kriminali, jagħti l-ewwel tagħrif dwar dak ir-reat u jirraporta lill-ieħor jew lill-ohrajn li jkunu għamlu ir-reat lill-awtoritajiet kompetenti, ikun ezentat mill-piena.”

Ikkunsidrat :

Ir-reat kontemplat fl-artikolu 3 tal-Kap. 263 li l-imputati jinsabu akkuzati bih jissusisti meta l-persuna bis-semplici proposta ta’ tali ftehim u “jaċċetta jew jikseb, jew jiftiehem li jaċċetta jew jikseb, jew jipprova jikseb” u rigal jew kumpens sabiex jiħajjar jagħmel jew bi tpattija talli jagħmel jew jonqos milli jagħmel. Immaterjalment mill-accettazzjoni jew jekk il-ftehim giex inwettaq jew le.

Għalhekk kull ma jrid jigi pruvat hu li l-imputati gew avvicinati minn Seyble Zammit u/jew Ronnie Mackay bil-proposta sabiex dawn tal-ahhar ibieghu l-logħba in kwistjoni u dawn iwettqu xi eghmil li jindika li “thajru jagħmlu” jew “jonqsu li jagħmlu”. Ma hemmx għalfejn jigi pruvat illi l-players accettaw din il-proposta jew li thallsu jew li rcivew xi rigal jew inkella r-rizultat tal-logħba kien jirrifletti l-proposta illi saret lill-imputati.

Fuq dawn il-provi d-difiza qeghda tghid illi jezisti kunflitt serju fil-verzjonijiet mogħtija mill-imputati u minn Seyble Zammit.

Illi ai termini tal-artikolu 637 tal-Kodici Kriminali, il-kredibbilita’ tax-xhud għandha tithalla “fid-diskrezzjoni ta’ min għandu jiggudika l-fatti, billi jittiehed qies tal-imgieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xhieda tieghu għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta’ fattizzi ohra tax-xhieda tieghu u jekk ix-xhieda hix imsahha minn xhieda ohra, u tac-cirkostanzi kollha tal-kaz.”

Il-Qorti se zzomm quddiem ghajnejha l-artikolu 637 meta se tanalizza x-xhieda ta' Seyble Zammit u tikkonfronta dak li xehed ma' provi ohra nkluż il-provi tal-mezzi tal-komunikazzjoni esebiti f' dawn l-atti.

Illi d-difiza qajmet ukoll l-eccezzjoni li l-imputati ma kellhomx l-intenzjoni kriminuza ghaliex skont il-ligi, in bazi tal-artikolu 33(b) tal-Kap 9 "*kienet imġiegħla b'forza barranija li ma setgħatx tirreżisti għaliha*", ic-cirkostanza msemmija tal-forza barranija telimina għal kollox l-intenzjoni, u b'hekk ma kellhom ebda responsabilita' kriminali.

Tolleranza zero għal min qiegħed jikkontamina l-football

Il-Qorti qabel titratta l-eccezzjoni tad-difiza se tghaddi dawn il-kummenti:

- Il-Qorti tfakkar dak li qal il-*player* tal-*football* Taljan Simone Farina wara li kien avvicinat biex jinxtara u theggeg lil dawk kollha midhla tal-*football* biex jirriflettu dwar il-messagg tieghu³⁷:

"The experience I would like to share with you and the message I would like to send to all young people is the following: stick to the rules. That means stay strong, don't let yourself be talked into anything by false friends, don't even consider straying from the straight and narrow.

Sport in general, and football in particular, is governed by rules. You learn a lot from it both on and off the pitch: fair play, integrity, loyalty, sportsmanship, having faith in others, knowing how to win...and lose, and working hard to achieve a goal. It teaches you a lot about life.

---

³⁷ FI-2011 kien avvicinat minn Alessandro Zamperini li kien jilghab mieghu mar-Roma u offrielu €200,000 biex jinfluwenza r-rizultat tal-partita bejn Cesena u Gubbio li kellha tintlagħab fit-30 ta' Novembru. Farina rrapporta mill-ewwel lill-pulizija u kienu arrestati sbatax (17)-il persuna. L-onesta' tieghu waslet biex il-*coach* tat-*team* Nazzjonali Taljan Cesare Prandelli jistiednu biex jitharreg mat-*team* Nazzjonali għal tliet ijiem bhala premju għall-onesta' tieghu.

It is just not worth throwing away all these wonderful experiences and values. I didn't stop and think for a second. I understand that not all careers are straightforward and paved with success.

Life throws many challenges our way. But he who loves football, the true, clean game, the game that children learn to play, is also expected to defend its values. I am convinced of this, not just as a professional player but as a human being."

- Il-Qorti ssellem lill-*players* kollha tat-team nazzjonali ta' taht il-wiehed u ghoxrin sena (U21) li meta gew avvicinati biex tkun manipulata l-loghba Malta kontra l-Montenegro mill-ewwel qalu le u anke kien hemm minnhom li minnufih infurmaw lid-dirigenti tal-MFA bl-avvicinament.
- Il-*players* meta jkunu avvicinati ghandhom minnufih u b'determinazzjoni, m'hemmx wiehed x'jahseb jew jikkonsidra, jghid LE u minnufih ghandhom obbligu li jinfurmaw b'dan lill-awtoritajiet.
- Il-Qorti segwiet b'attenzjoni x-xiehda li taw is-Segretarju Generali tal-Malta Football Association (MFA) **Bjorn Vassallo** u dik ta' **Franz Tabone** li spjegaw dwar l-inizjattivi li hadu u qeghdin jiehdu biex izommu kemm jista' jkun il-loghba tal-football milli tkun kontaminata b'atti ta' korruzzjoni.
- Il-fatt li fl-MFA hemm *Integrity Officer*³⁸ attiv hafna huwa ta' gid kbir speċjalment l-inizjattivi li qeghdin jittiehdu mal-assocjazzjonijiet affiljati, *clubs* u *players* sa minn eta' zghira inkluz

---

³⁸ Inizzjattiva tal-UEFA fejn hegget lill-assocjazzjonijiet membri taghha bi twegiba ghal-problema globali tal-manipulazzjoni tal-loghob.

kollaborazzjoni mal-Fakulta' tal-Ligi tal-Universita' ta' Malta fil-kors dwar il-Ligi dwar l-I sports.

- Huwa importanti li fil-kampanji li jsiru ma' daww involuti fil-qasam tal-I sports jinghataw informazzjoni dwar l-**Att dwar il-Prevenzjoni ta' Xiri ta' Players** u r-responsabilita' u l-konsegwenzi li ghandhom l-amministraturi, ufficjali u *players* taht dan l-att.
- Il-*clubs* mifruxin f'Malta u Ghawdex ghandhom joqghodu attenti minn proposti attraenti minn persuni barranin, li ma jkunu jafu xejn dwarhom, biex jidhlu fit-tmexxija tal-*club*, u dawn bi proposti ta' *sponsors* u li jipprovdu numru ta' *players* barranin biex jilghabu f'dak it-*team*. Minghajr hazen, b'entuzjazmu zejzed biex it-*team* tar-rahall jimxi 'l quddiem, dawn ikunu qeghdin jippartecipaw fi skema ta' manipulazzjoni tal-loghbiet b'interessi barranin. Id-dirigenti tal-*clubs* ghandhom jistaqsu qabel jaghmlu pass, kif hemm dak l-interess barrani fit-*team* tar-rahall taghhom meta l-istess rahall trid lenti biex issibu fuq il-mappa ta' Malta jew Ghawdex!
- Il-Qorti tinnota wkoll li llum tezisti **Task Force kontra l-Korruzzjoni fl-I sports** fejn qieghed jithejja pjan nazzjonali ghall-integrita' fl-isport. Dan huwa zvilupp importanti hafna anke biex pajjizna jkun konformi ma' dak mehtieg mill-Istituzzjonijiet Ewropej permezz ta' konvenzjonijiet u decizjonijiet li jittiehdu biex tkun salvagwardata l-integrita' fl-I sport.
- Il-pulizija fdati biex jinvestigaw dan il-qasam ghandu jkollhom it-tahrig necessarju biex jifhmu sewwa l-ingredjenti tar-reati marbuta mal-korruzzjoni fl-I sports. Meta jkunu qeghdin jinvestigaw jaraw li l-azzjoni taghhom twassal biex tassew tinstab htija fil-konfront tal-imhuh u min hu assocjat maghhom. Min qieghed jinvestiga m'ghandux ikun kuntent u jserrah il-kunxjenza tieghu li qabad il-huta z-zghira (ghalkemm jahseb li qabad xi *shark*) u lanqas biss

ikun mess mal-huta l-kbira li normalment tkun organizzazzjoni b'sahhitha barra minn xtutna bis-swaba' tal-qarnita f'pajjizna.

- L-investigazzjoni tal-korruzzjoni fl-Isports barra nies imharrga trid koordinazzjoni, immedjatezza biex tkun preservata l-evidenza, perseveranza u sigħat twal ta' stharrig. L-ghaggla f'dawn il-kazijiet frieh għomja tagħmel!

L-eccezzjoni tad-difiza

Il-linja difensjonali sollevata mid-difiza hi dik tat-teorija tal-koerzjoni, jigifieri, li wiehed ikun sforzat, jigi mgieghel, biex jagħmel xi haga kontra l-volonta` tieghu, li, altrimenti jew normalment ma kienx jagħmel. Il-ligi tagħna fl-artikolu 33(b) tal-Kap. 9, issejjah din il-koerzjoni bhala "forza barranija", jigifieri trid tkun xi haga, forza jew koerzjoni gejjja minn haddiehor kompletament indipendenti minn min jagħmel l-att materjali, minn min qed issirlu dik il-forza fuqu. Trid tkun forza, mela, li certament u necessarjament għandha tkun prezenti fil-waqt li din il-vittma ta' dik il-forza tkun qed tagħmel xi att materjali, xi delitt, u mhux gejjja minn xi zmien qabel biss.

Fil-kaz in ezami l-imputati kkommettew l-atti materjali tar-reat marbut mal-korruzzjoni tal-*players* kif jipprovdi artikolu 3(1) tal-Kap 263. Id-difiza qegħda tikkontesta li dak li għamlu, u fil-mument li għamluh, kien nieqes fihom l-element intenzjonali u allura ma jistghux jinstabu hatja. L-imputati qegħdin jghidu li ma kellhomx l-intenzjoni kriminuza għaliex skont il-ligi, in bazi tal-artikolu 33(b) tal-Kap. 9 ic-cirkostanza msemija tal-forza barranija telimina għal kollox din l-intenzjoni. U b'hekk ma kellhom ebda responsabilita` kriminali.

Issa, jekk bniedem minaccjat ikollu xi triq alternattiva li biha jista' jehles minn dik il-forza barranija, kif ukoll mid-dannu konsegwenzjali ta' dik il-minaccja, u hu, izda, jonqos milli jagħmel uzu tajjeb minn din it-triq alternattiva, allura l-artikolu 33(b) ma jkunx jista' jigi nvokat jew applikat. Cioe`, jekk, f'xi kaz partikolari, fejn bniedem qed ihossu jew qed jigi mhedded gravement b'xi forza barranija, jekk tezisti l-

possibilita` li b'xi mod dak it-theddid u l-konsegwenzi tieghu jistghu jigu newtralizzati, allura, hu ghandu l-ewwelnett japprofitta ruhu minn dik l-opportunita`. Jekk ma jaghmilx hekk u jesegwixxi l-att li qed jigi mgieghel li jaghmel permezz ta' dik il-forza barranija, gravi kemm hi gravi, allura f'dak il-kaz ir-responsabilita` kriminali tieghu ma tkunx eskluza u l-artikolu 33(b) tal-Kap. 9 ma japplikax.

Din il-kwistjoni ta' koerzjoni mela hi kollha kemm hi kwistjoni ta' cirkostanzi, ta' fatti li jemergu mill-provi. Dawn il-fatti jridu jkunu tali li jikkonvincu lil min ghandu jiggudika, imqar sal-grad tal-probabbli, li tassew il-bniedem li ghamel l-att kriminanti ma setax, fic-cirkostanzi li sab ruhu fihom, jehles minn dik il-forza barranija bla ebda mod iehor hlief milli jaghmel dak li kien imgieghel li jaghmel, cioe` ma kellux alternattiva ohra kif jista' jehles minn dik il-forza barranija. F'dan il-kaz l-imputati ma ghaddewx ghall-pass li jmiss li jiftehmu dwar x'kumpens se jiehd u li jippartecipaw fl-iskema u jbieghu l-loghba. Mill-provi hareg li fil-fatt ix-xiri tal-partita Malta kontra Montenegro kien abbandunat ghaliex ma nstabux players biex jippartecipaw fix-xiri u bl-arrest ta' Seyble Zammit qabel il-loghba Malta kontra r-Repubblika Ceka l-pjan li seta' kien hemm ghal din il-loghba, sfratta. L-imputati naqsu li meta saritilhom il-proposta biex jippartecipaw fix-xiri tal-loghba, kellhom minnufih jew kif titlob il-ligi jirrapurtaw fi zmien tliet (3) xhur l-attentat li sar. Jirrizulta li l-imputati tressqu l-Qorti qabel kienu skadew dawn it-tliet (3) xhur, tant li l-pulizija m'akkuzawhomx dwar dan kif jipprovdi l-artikolu 4 tal-Kap 263.

Huwa ghalhekk evidenti li l-imsemmija imputati Kyle Cesare u Emanuel Briffa giet sfruttata l-immaturita` taghhom u spiccaw affettwati mill-*peer pressure* jew *social pressure* sakemm sabu l-ghajnuna minn dawk li tassew iridulhom il-gid, il-genituri taghhom li tawhom direzzjoni immedjata.

Fil-fehma ta' din il-Qorti, dik id-dominanza ta' ftit jiem honqot il-liberu arbitru taghhom, kienet dominanza li huma f'dawk ic-cirkostanzi partikolarissimi ma setghux facilment jirrezistu. Il-presenza ta' persuna barranija, f'dawn l-atti tissejjah bhala persuna "Asjatika" jew "Ciniza",

il-kuntatt kontinwu ta' Seyble Zammit³⁹ permezz tal-*mobile* u mezzi oħra ta' komunikazzjoni, għandhom jittiehdu in konsiderazzjoni meta titqies il-volontarjeta` tal-atti materjali li huma wettqu.

Konsegwentement din il-Qorti temmen li d-difiza għandha ragun dwar l-applikabilita` tal-artikolu 33(b) tal-Kap. 9.

DECIDE.

Għal dawn il-motivi il-Qorti:

Tiddikjara lill-imputati mhux hatja ta' l-ewwel (1) imputazzjoni dedotta kontra tagħhom u minnha tilliberhom.

Tiddeciedi billi bl-applikazzjoni tal-artikolu 33(b) tal-Kap. 9 tiddikjara lill-imputati Kyle Cesare u Emanuel Briffa ezenti minn responsabilita' kriminali ai termini tal-istess artikoli u għalhekk tiddikjarhom mhux hatja tat-tieni (2) imputazzjoni migjuba kontra tagħhom u minnha tilliberahom.

Stante illi l-imputati ma gewx misjuba hatja tal-imputazzjonijiet migjuba kontribhom, il-Qorti tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-talba tal-Prosekuzzjoni ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal- Ligijiet ta' Malta għal hlas esperti mahtura f' dawn il-proceduri.

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat

---

³⁹ Li skond ix-xieħda tieghu fis-seduta tat-2 ta' Gunju 2016 kien magħfus li jew isib il-*players* biex jippartecipaw fix-xiri tal-logħba jew inkella ried ihallas sebat'elef ewro (€7,000) lura minhabba l-ispejjez li kienu saru.